NORAKSTS
Lieta Nr.A420492811
A-00299-13/16

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĪGAS TIESU NAMS

S P R I E D U M S
LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Rīgā 2013.gada 26.februārī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese L.Konošonoka,

piedaloties pieteicējas sabiedrības ar ierobežotu atbildību „*/Nosaukums/*" pārstāvei *B.C.* un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Valsts ieņēmumu dienesta pārstāvei *K.E.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz sabiedrības ar ierobežotu atbildību „*/Nosaukums/*" pieteikumu par Valsts ieņēmumu dienesta faktisko rīcību – atteikšanos sniegt uzziņu – un pienākuma uzlikšanu Valsts ieņēmumu dienestam sniegt uzziņu par 2010.gada 10.novembra iesniegumā minētajiem jautājumiem.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicēja SIA „*/Nosaukums/*" vērsās Valsts ieņēmumu dienestā ar 2010.gada 10.novembra iesniegumu Nr.45/2010, kurā lūdza sniegt uzziņu:

1) vai un kādas licences ir nepieciešamas, lai importētu produktu „*/Nosaukums 2/*" un „*/Nosaukums 3/*";

2) vai produktu „*/Nosaukums 2/*" un „*/Nosaukums 3/*" var izplatīt aptiekās;

3) kādas licences nepieciešamas aptiekām, lai šos produktus izplatītu;

4) vai un kādam marķējumam jābūt uz šiem produktiem;

5) vai uz produkta „*/Nosaukums 2/*” un „*/Nosaukums 3/*” jābūt norādei par to lietošanas kaitīgumu; vai šos produktus var izplatīt laikā no plkst.22.00 līdz plkst.8.00; vai produktus var iegādāties personas, kas jaunākas par 18 gadiem;

6) ja uzņēmums uzsāktu produkta „*/Nosaukums 2/*” un „*/Nosaukums 3/*” ražošanu Latvijas Republikā, vai to ražošanai un tirdzniecībai būtu nepieciešamas licences saskaņā ar Alkoholisko dzērienu aprites likuma normām un vai tie būtu apliekami ar akcīzes nodokli saskaņā ar likumu „Par akcīzes nodokli”;

7) vai uz produktiem, kas ražoti Latvijas Republikas farmācijas uzņēmumos (piemēram, */Nosaukums 4/*) vai ievesti no Eiropas Savienības dalībvalstu ražotnēm (piemēram */Nosaukums 5/*) un pēc tajos esošā spirta satura ir klasificējami pēc Kombinētās nomenklatūras koda 2208 90 69, attiecas likuma „Par akcīzes nodokli” un Alkoholisko dzērienu aprites likuma normas; ja neattiecas, tad kādēļ.

[2] Ar Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora 2011.gada 10.marta lēmumu Nr.10.6/16938 (turpmāk – Lēmums) pieteicējai uzziņu sniegt atteikts.

Lēmumā norādīts, ka, atbilstoši Administratīvā procesa likuma 98.pantā noteiktajam uzziņas sniegšanas mērķis ir sniegt konsultāciju par to, kā pēc iestādes ieskatiem privātpersonai būtu jārīkojas nākotnē konkrētā tiesiskā situācijā, lai privātpersonas veiktās darbības iestāde uzskatītu par likumīgām. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments 2008.gada 14.februāra spriedumā lietā Nr.SKA-34/2008 ir atzinis, ka uzziņa ir veids, kā privātpersona var uzzināt kompetentās iestādes viedokli par tiesību normu piemērošanu konkrētajā situācijā, pirms ir uzsākta publiski tiesisko attiecību dibināšana (administratīvā akta izdošana). Tātad uzziņa ir sniedzama par nākotnē vērstu rīcību, nevis par uzsāktu vai pabeigtu administratīvo procesu. Savukārt no pieteicējas iesnieguma izriet, ka pieteicēja pēc būtības nepiekrīt Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora 2010.gada 8.oktobra lēmumam Nr.22.2/52198 un Nr.22.2/52262. Turklāt Valsts ieņēmumu dienesta viedoklis par pieteicējas konkrēto tiesisko situāciju ir apkopots Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora 2010.gada 23.jūlija lēmumā Nr.22.4/38139. Ņemot vērā minēto, konkrētajā gadījumā nav iespējams sasniegt uzziņas sniegšanas mērķi.

[3] Pieteicēja iesniedza tiesā pieteikumu, kurā lūdza uzlikt par pienākumu Valsts ieņēmumu dienestam sniegt uzziņu, bet Valsts ieņēmumu dienesta rīcību, atsakot sniegt uzziņu, atzīt par prettiesisku.

Pieteikumā pieteicēja norāda, ka nelūdza sniegt uzziņu par jautājumiem, kas attiecināmi uz jau uzsāktajiem administratīvajiem procesiem. Uzziņu tika lūgts sniegt par to, kādā veidā pieteicējai ir jārīkojas, importējot produktu „*/Nosaukums 2/*” un „*/Nosaukums 3/*”, pieņemot, ka tie ir klasificējami kā „citi alkoholiskie dzērieni”. Neskatoties uz uzsāktajiem administratīvajiem procesiem par minēto produktu klasifikāciju, pieteicēja vēlas turpināt produktu importu, un tādēļ vēlas zināt, kādas licences ir nepieciešamas attiecīgo produktu importam un kā šos produktus turpmāk var izplatīt, ņemot vērā tiesību normas par alkoholisko dzērienu apriti. Nav skaidrs, kādēļ iestāde vilcinājās ar Lēmuma pieņemšanu.

[4] Valsts ieņēmumu dienests paskaidrojumā tiesai atsaucas uz Lēmumā minētajiem argumentiem.

[5] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāve uzturēja pieteikumu daļā par Valsts ieņēmumu dienesta faktiskās rīcības, atsakoties sniegt uzziņu, atzīšanu par prettiesisku, paskaidrojot, ka pieteicējai vairs nav intereses saņemt uzziņu. Pārstāve paskaidroja, ka uzziņa bija nepieciešama tālab, lai pieteicēja saprastu, kādā veidā importēt produktus, kuri deklarējami ar kodu „pārējie alkoholiskie dzērieni". Iesnieguma izskatīšana ilga četrus mēnešus. Komunikācija ar dienestu liecināja, ka dienestam nav zināms, kā rīkoties šajā situācijā. Uzdotie jautājumi ir dienesta kompetencē.

[6] Valsts ieņēmumu dienesta pārstāve pieteikumu neatzina un paskaidroja, ka pieteicēja nepiekrīt tiem dienesta lēmumiem, kuros norādīts, ka konkrētie produkti ir ar akcīzes nodokli apliekamas preces. No uzziņas pieprasījuma izriet, ka pieteicēja zina, kādi ir akcīzes nodokļa objekta aprites noteikumi. Dienesta 2010.gada 23.jūlija lēmuma pamats bija uzrēķins muitas lietā. Dienesta kompetencē nav sniegt atbildes uz visiem uzziņā uzdotajiem jautājumiem. Dienests vilcinājās ar atbildes sniegšanu, jo pati pieteicēja to lūdza 2011.gada 18.februārī.

Motīvu daļa

[7] Tiesa, uzklausījusi procesa dalībnieku paskaidrojumus un izvērtējusi lietā esošos materiālus, atzīst, ka pieteikums ir pamatots.

[8] Tā kā pieteicēja tiesas sēdē neuzturēja prasījumu daļā par pienākuma uzlikšanu Valsts ieņēmumu dienestam sniegt uzziņu, tiesas kontrolei nodotais prasījums ir par Valsts ieņēmumu dienesta rīcības, atsakoties sniegt uzziņu, atzīšanu par prettiesisku.

[9] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 98.panta pirmajai daļai personai ir tiesības saņemt uzziņu par savām tiesībām konkrētajā tiesiskajā situācijā. Savukārt šā panta otrā daļa noteic, ka iesniegumu par uzziņu iesniedz iestādē, kuras kompetencē ir jautājuma izšķiršana pēc būtības.

No minētajām tiesību normām izriet, ka likums nenosaka konkrētu uzziņas definīciju, tomēr tās būtība ir skaidra. Uzziņa ir veids, kā persona, pirms vēl valsts nav nodibinājusi konkrētas publiski tiesiskās attiecības administratīvā akta veidā (tātad, realizējot publisko varu), var uzzināt kompetentās iestādes viedokli attiecīgajā jautājumā. Uzziņa ir iestādes atbilde uz uzdoto jautājumu par to, kā konkrētajos apstākļos ir piemērojamas tiesību normas (*sk. Senāta 2008.gada 14.februāra sprieduma lietā Nr.SKA-34/2008 13.punktu, Senāta 2011.gada 10.jūnija lēmuma lietā Nr.SKA-629/2011 7.punktu*).

Caur tiesībām uz uzziņu persona īsteno tai Latvijas Republikas Satversmes 90.pantā garantētās tiesības zināt savas tiesības, kas ir vērstas uz tiesiskās noteiktības un tiesiskās skaidrības nodrošināšanu. Šīs tiesības īstenošanas rezultātā persona var plānot savu rīcību,

nebaidoties, vai pati ir pareizi sapratusi tiesību normas (*sk. Senāta 2008.gada 14.februāra sprieduma lietā Nr.SKA-24/2008 13.punktu*).

Rezumējot minēto, secināms, ka uzziņas mērķis ir sniegt personai skaidrojumu par tās tiesībām kādā konkrētā tiesiskā situācijā. Turklāt tiesības saņemt uzziņu attiecināmas uz nākotnē vērstu situāciju (nākotnē iespējamu administratīvo procesu), nevis jau uzsāktu administratīvo procesu. To apstiprina Administratīvā procesa likuma 101.panta otrās un trešās daļas regulējums par uzziņas tiesiskajām sekām.

[10] Konkrētajā gadījumā dienests atteikumu sniegt uzziņu pamatojis ar apstākli, ka pieteicēja prasa uzziņu par jau uzsāktu administratīvo procesu. Dienests norādījis, ka iestādes viedoklis par konkrēto tiesisko situāciju jau ir sniegts 2010.gada 23.jūlija lēmumā Nr.22.4/38139 (*lietas 26.-37.lapa*).

Līdz ar to tiesai jāpārbauda, vai pieteicējas uzdotie jautājumi attiecas uz jau uzsāktu administratīvo procesu, vai arī ir vērsti uz nākotnē vērstu situāciju (nākotnē iespējamu administratīvo procesu).

[11] Kā izriet no Valsts ieņēmumu dienesta 2010.gada 23.jūlija lēmuma, dienests no 2010.gada 8.marta līdz 10.maijam veica SIA „*/Nosaukums/*" muitas nodokļa un citu muitas iestāžu administrējamo nodokļu aprēķināšanas, maksāšanas un uzskaites auditu par diviem vienotajiem administratīvajiem dokumentiem (Nr.0206/7-621052 (21.12.2007.) un Nr.0206/8-617139 (30.12.2008.)). Pārbaudes rezultātā pieteicējai noteikts muitas parāds, tostarp akcīzes nodoklis, pievienotās vērtības nodoklis, nokavējuma nauda un soda nauda. Ar minēto lēmumu dienests noteicis citu Kombinētās nomenklatūras kodu pieteicējas importētajiem produktiem – uztura bagātinātājiem „*/Nosaukums 2/*" un „*/Nosaukums 3/*". Tā kā pieteicējas importētie produkti atzīti par alkoholiskajiem dzērieniem, dienests tos aplika ar akcīzes nodokli.

No pieteicējas iesnieguma par uzziņu (*lietas 6.-13.lapa*) savukārt izriet, ka pieteicēja ir noslēgusi preču piegādes līgumu ar Krievijas uzņēmumu par dažādu produktu, tostarp produktu „*/Nosaukums 2/*" un „*/Nosaukums 3/*", importēšanu. Tāpat pieteicēja izskata sadarbības piedāvājumus ar Eiropas Savienības dalībvalstu uzņēmumiem, kas ražo spirtu saturošus preparātus ar ārstniecisku efektu, par šo produktu piegādi un realizēšanu Latvijā. Pieteicēja norāda, ka uzziņa nepieciešama, lai SIA „*/Nosaukums/*" varētu plānot savu uzņēmējdarbību un rīkotos atbilstoši normatīvajiem aktiem, aprēķinot un maksājot nodokļus noteiktajos termiņos, un lai uzņēmumam būtu visas nepieciešamās licences. Pieteicēja iesniegumā par uzziņu sniedz savu viedokli, kādēļ alkoholisko dzērienu aprites noteikumu piemērošana attiecībā uz alkoholu saturošiem uztura produktiem nebūtu pareiza. Secīgi pieteicēja lūdz dienestu sniegt atbildes uz jautājumiem, kas uzskaitīti šā sprieduma 1.punktā.

[12] Izvērtējot pieteicējas uzdoto jautājumu saturu un pamatojumu uzziņas nepieciešamībai, tiesa pretēji dienestam neuzskata, ka pieteicējas uzdotie jautājumi attiecas uz jau uzsāktu administratīvo procesu, attiecībā uz kuru dienests savu viedokli ir izteicis 2010.gada 23.jūlija lēmumā. Minētajā lēmumā dienests ir realizējis publisko varu attiecībā uz

diviem konkrētiem preču importēšanas gadījumiem, nosakot, ka konkrēti pieteicējas importētie produkti ir klasificējami ar noteiktu Kombinētās nomenklatūras kodu un tādēļ apliekami ar akcīzes nodokli. Tomēr šīs tiesiskās attiecības starp dienestu un pieteicēju neaptver to nākotnē iespējamo tiesisko situāciju, kas ir saistīta ar uztura bagātinātāju kā ar akcīzes nodokli apliekamu preču importēšanu, izplatīšanu, ražošanu. Tiesas ieskatā, no pieteicējas uzdotajiem jautājumiem izriet pieteicējas nepieciešamība noskaidrot, kādā veidā tiesiski būtu veicama pieteicējas plānotā uzņēmējdarbība ar uztura bagātinātājiem. Nav šaubu, ka pieteicējas uzdotos jautājumus ir ietekmējis jau uzsāktais administratīvais process (tādā aspektā, ka dienests pretēji pieteicējai tās importētos produktus uzskata par alkoholiskiem dzērieniem un akcīzes nodokļa objektu), tomēr jau uzsāktajā administratīvajā procesā nav aplūkoti jautājumi par nepieciešamajām licencēm produktu importam, izplatīšanas nosacījumiem, marķējumu u.tml. Jau uzsāktajā administratīvajā procesā ir aplūkoti tikai nodokļu un muitas jautājumi, ciktāl tie skar konkrēto produktu aplikšanu ar nodokli.

[13] Pieteicēja norāda arī uz Valsts ieņēmumu dienesta prettiesisku vilcināšanos uzziņas sniegšanā, jo dienests atteikumu sniegt uzziņu izdevis tikai 2011.gada 10.martā, proti, četrus mēnešus pēc iesnieguma saņemšanas.

Administratīvā procesa likuma 9.nodaļa, kurā regulēti ar uzziņu saistītie jautājumi, nenoteic, kādā termiņā uzziņa (vai attiecīgi atteikums sniegt uzziņu) izsniedzama. Tomēr 98.panta piektais pants noteic, ja šajā nodaļā nav noteikts citādi, tad uz uzziņu attiecināmi šā likuma noteikumi, kas attiecas uz administratīvo aktu, tiktāl, ciktāl tie ir piemērojami, ievērojot uzziņas būtību.

Administratīvā akta izdošanas termiņš reglamentēts Administratīvā procesa likuma 64.pantā. Šā panta pirmā daļa noteic, ja administratīvā lieta ierosināta uz iesnieguma pamata, iestāde pieņem lēmumu par administratīvā akta izdošanu viena mēneša laikā no iesnieguma saņemšanas dienas, ja likumā nav noteikts cits termiņš vai citā normatīvajā aktā — īsāks termiņš administratīvā akta izdošanai.

Proti, ja privātpersona vēršas iestādē ar lūgumu sniegt uzziņu, iestādei, ja vien likums neparedz citu termiņu, uzziņa (vai atteikums) ir jāizdod mēneša laikā. Pastāvot objektīvai nepieciešamībai, iestādei tomēr ir iespēja pagarināt uzziņas sniegšanas termiņu (ievērojot Administratīvā procesa likuma 64.panta otrās daļas nosacījumus).

[14] Konkrētajā gadījumā iesniegums par uzziņu dienestā iesniegts 2010.gada 10.novembrī, bet atteikums sniegt uzziņu ir pieņemts 2011.gada 10.martā, tādējādi neievērojot procesuālo termiņu uzziņas sniegšanai. Iestāde nav iesniegusi pierādījumus, kas apliecinātu, ka uzziņas sniegšanas termiņš ir pagarināts likumā noteiktajā kārtībā vai ka pastāvēja tādi objektīvi apstākļi, kas dienestam liedza likumā noteiktajā termiņā izsniegt uzziņu vai izdot atteikumu sniegt uzziņu (jo īpaši ņemot vērā, ka tie dienesta lēmumi, ar kuriem dienests vēlāk pamatoja atteikumu sniegt uzziņu, ir izdoti jau pirms 2010.gada 10.novembra). Arī lietas materiālos esošais pieteicējas 2011.gada 18.februāra iesniegums (*lietas 54.lapa*), kurā pieteicēja lūdz atlikt atbildes sagatavošanu, neattaisno iestādes kavēšanos līdz minētajam datumam.

Līdz ar to ir konstatējami arī procesuāli pārkāpumi uzziņas sniegšanas procesā, proti, dienesta prettiesiska vilcināšanās, neievērojot likumā noteikto kārtību un termiņu uzziņas sniegšanā.

[15] Tiesas ieskatā, vērtējot jautājumu par dienesta rīcības tiesiskumu, atsakoties sniegt uzziņu, konkrētajā gadījumā nav nozīmes tam, vai atbilžu sniegšana uz pieteicējas uzdotajiem jautājumiem ietilpst dienesta kompetencē. Lai arī uzziņu var prasīt tai iestādei, kurai no tiesību normām ir kompetence darboties konkrētās publiski tiesiskās attiecībās, un secīgi iestādei nav pienākuma sniegt uzziņu par jautājumiem, kuri neietilpst tās kompetencē, konkrētajā gadījumā dienests atteikumu nav pamatojis ar apstākli, ka daļa pieteicējas uzdoto jautājumu nav tā kompetencē. Dienests atteikumu pamatojis ar apstākli, ka jautājumi attiecas uz jau uzsāktu administratīvo procesu. Savukārt tiesa pārbauda dienesta pamatojumu.

[16] Rezumējot visu iepriekš minēto, tiesa atzīst, ka Valsts ieņēmumu dienesta rīcība, atsakoties sniegt uzziņu uz SIA „*/Nosaukums/*" 2010.gada 10.novembra iesniegumā uzdotajiem jautājumiem, ir prettiesiska.

[17] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmajai daļai, ja pieteikums pilnībā vai daļēji apmierināts, tiesa piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu.

Tā kā pieteicējas pieteikums ir apmierināts, no atbildētājas piespriežama pieteicējas samaksātā valsts nodeva 20 latu apmērā par pieteikumu par lietas ierosināšanu tiesā (*lietas 5.lapa*).

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 91.panta trešo daļu, 101.panta sesto daļu, 126.panta pirmo daļu, 246.-251.pantu un 255.panta trešo daļu, tiesa

nosprieda:

Apmierināt sabiedrības ar ierobežotu atbildību „*/Nosaukums/*" pieteikumu.

Atzīt par prettiesisku Valsts ieņēmumu dienesta faktisko rīcību, atsakoties sniegt uzziņu uz sabiedrības ar ierobežotu atbildību „*/Nosaukums/*" 2010.gada 10.novembra iesniegumā uzdotajiem jautājumiem.

Piespriest no Latvijas Republikas par labu sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „*/Nosaukums/*" (reģistrācijas numurs */reģistrācijas numurs/*, juridiskā adrese: */adrese/*) tās samaksāto valsts nodevu 20 (divdesmit) latu apmērā.

Spriedums nav pārsūdzams.

Tiesnese *(paraksts)* L.Konošonoka

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas tiesnese L.Konošonoka
Rīgā 2013.gada 26.februārī